

На нашу думку, в питанні з'ясування теоретичних основ теорії поля варто відзначити думку І.Г. Ольшанського в його праці „Современный немецкий язык. Lexikologie: Die deutsche Gegenwartssprache”: „Найбільша заслуга теорії поля полягає в намаганні розвинути техніку дослідження, для того щоб визначити вплив мови на мислення. Структурно орієнтована теорія поля Тріра має таке ж значення, як і Празька фонологія для фонетики” [10, с. 71].

Е. Косеріу зазначає, що поле – семантична система, що структуризована завдяки відмінностям у значеннях окремих його елементів. Поле є сукупністю об'єднаних шляхом спільного лексичного значення поля лексем [10, с. 71].

В. Левицький пропонує таке визначення: „Feld ist eine Menge von sinnverwandten Wörtern, die gemeinsame invariante Seme besitzen und deren Bedeutungen sich gegenseitig begrenzen und lückenlos einen begrifflichen oder sachlichen Bereich bedecken” [6, с. 99].

Отже, підсумовуючи вищесказане, можемо стверджувати, що через плюралізм поглядів проблема вивчення залишається актуальною, зокрема необхідні подальші семасіологічні дослідження лексичних одиниць.

Список літератури

1. Гінка Б. І. Лексикологія німецької мови. Лекції та семінар : навчальний посібник / Б. І. Гінка. – 3-те вид., переробл. і доп. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2010. – 416 с.
2. Денисова С. П. Типологія категорій лексичної семантики / Денисова С. П. – К. : Вид-во Київського держ. лінгвістичногв ун-ту, 1996. – 294с.
3. Долгих Н. Г. Теория семантического поля на современном этапе развития семасиологии / Н. Г. Долгих // Филол. науки. – 1973. – № 1. – С. 89–98.
4. Кезина С. В. Семантическое поле как система / С. В. Кезина // Филол. науки. – 2004. – № 4. – С. 79–86.
5. Кравченко Е. Л. К понятию „семантическое поле” и методы его изучения / Е. Л. Кравченко // Филол. науки. – 1973. – № 1. – С. 99–103.
6. Левицкий В. В. Лексикология немецкого языка / В. В. Левицкий. – Черновцы : Книги – XXI, 2010. – 376 с.
7. Лексико-семантична система мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.allbest.ru>.
8. Нікітіна Ф. О. Виділення і визначення лексико-семантичних полів / Ф. О. Нікітіна // Мовознавство. – 1981. – № 1. – С. 11–15.
9. Огуй О. Д. Лексикологія німецької мови. Lexikologie der deutschen Sprache : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / О. Д. Огуй. – Вінниця : Нова книга, 2003. – 416 с.
10. Ольшанський І. Г. Современный немецкий язык. Lexikologie: Die deutsche Gegenwartssprache : учебник для студентов лингв. фак. высш. учеб. заведений / И. Г. Ольшанский, А. Е. Гусева. – М. : Издательский центр „Академия”, 2005. – 416 с.
11. Теорія лексико-семантичного поля у дослідженнях мовознавців [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.yandex.ru/teoria_semantichnogo_pola.html.
12. Шафиков С. Г. Теория семантического поля и компонентной семантики его единиц : учебное пособие / С. Г. Шафиков. – Уфа, 1999. – 88 с.

Т.В. Грошко (Чернівці)

СПІЛЬНІСТЬ ТА ВІДМІННІСТЬ НОМІНАЦІЙ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ У СТРУКТУРІ НОМІНАТИВНОГО ЛАНЦЮЖКА

Досліджуються спільні та відмінні риси банківських номінацій у структурі номінативного ланцюжка у спеціальному (банківському), публіцистичному та художньому дискурсах.

Ключові слова: *дискурс, первинна номінація, вторинна номінація, банківський термін, номінативний ланцюжок.*

Исследованы общие и отличительные черты банковских номинаций в структуре номинативной цепочки в банковском, публицистическом и художественном дискурсе.

Ключевые слова: *дискурс, первичная и вторичная номинация, банковский термин, номинативная цепочка.*

The article deals with the common and distinctive features of banking nominations in the structure on nominative chain in the banking, publicist and fiction discourses.

Key words: *discourse, primary and secondary nomination, banking term, nominative chain.*

Номінативні одиниці як компоненти дискурсу диференціюються залежно від конкретного позначення денотата та сигніфіката: однооб'єктні номінації формують ланцюжок кореферентності [1], ономасіологічну парадигму назв [2]; різнооб'єктні – позначають різні референти [1; 2].

Первинна і вторинна номінації з функціонально-генетичного погляду утворюють номінативний ланцюжок, словесний ряд, де вони поєднані як: а) первісна (непохідна) і б) вторинна (похідна) номінації. Номінативний ланцюжок це свого роду варійований та неварійований повтор слова чи словосполучення. Окрім того, що номінативні одиниці у структурі номінативного ланцюжка забезпечують цілісність дискурсу, вони створюють ефект сповільнення, спеціально підкреслення основного мотиву тексту [3, с. 90].

Мета статті полягає у встановленні спільних та відмінних рис банківських номінацій у структурі номінативного ланцюжка у спеціальному (банківському), художньому та публіцистичному дискурсах.

Актуальність даного дослідження зумовлено необхідністю системного аналізу номінативних ланцюжків у різних дискурсах.

Матеріалом дослідження слугували банківський дискурс представлений текстами-звітами з „Journal of Banking and Finance”, „Bank of England”, публіцистичний дискурс представлений тематично маркованими текстами із „Investor’s Business Daily”, „Financial Times” і художній дискурс представлений тематично маркованими текстами романів: Т. Драйзер „The Financier”, А. Хейлі „The Moneychangers”. Проаналізований обсяг вибірок становить 1 054 650 слововживань кожного дискурсу.

Спеціальний чи банківський дискурс ми асоціюємо із науковим дискурсом. Під спеціальним чи банківським дискурсом ми розуміємо цільове висловлювання, насичене специфічною термінологією, інтеграція якого потребує відповідні знання банківської сфери.

Основні мовні риси спрямовані на інформування, пізнання, вплив і характеризуються:

- великою кількістю банківської термінології (overdraft, deposit, clearing bank, debit, etc);
- наявністю схем, таблиць, графіків, діаграм та інших знаків і значків, які вживаються в банківській справі;
- використанням суто наукової фразеології, стійких термінологічних словосполучень;
- монологічним характером викладання.

Публіцистичний дискурс, у нашому розумінні, – письмовий суспільний документ, сфокусований на реальному світі, його актуальності, референції, актуальності, відповідальності та надійності. Це особливий тип соціального дискурсу, що орієнтується на передавання реальної інформації від адресанта до адресата (читача). Він відрізняється від інших типів дискурсу інтерпретацією категорії правдивості, фактуальності, об'єктивності. Публіцистичний дискурс виходить за рамки тексту, його мета – бути надійним та об'єктивним лінгвальним віддзеркаленням екстралінгвальних подій.

Мовні риси цього дискурсу:

- документалізм, що виявляється в об'єктивності та перевіреній фактологічності викладу;
- стриманість, офіційність, що підкреслюють значущість фактів, інформації;
- узагальненість, абстрагування та понятійність викладу матеріалу.

Художній дискурс як різновид мовлення, що виражає мистецьку форму суспільної свідомості, обслуговує художньо-творчу діяльність мовців і має мистецьку сферу поширення. Основна ознака художнього дискурсу – використання мовних засобів у образно – естетичній функції. Основні ознаки художнього дискурсу такі:

- образність (образ-персонаж, образ-колектив, образ-символ, словесний образ, зоровий образ);
- зображуваність;
- відсутність певної регламентації використання мовних засобів.

Банківські номінації, які функціонують у спеціальному дискурсі відрізняються від банківських номінацій які використовуються у публіцистичному та художньому дискурсах.

У досліджуваних дискурсах ми виділили такі типи номінації:

1. номінація-власна назва, зазвичай назва банківських установ *ANB*,
2. ідентифікуюча номінація (*employee – accountant – banker – teller*),
3. займенникова номінація: особові займенники (*I; you; he; she; it; we; they*); вказівні (*that; this; such*); неозначені (*someone; somebody*); заперечні (*nobody; no one*).

У нашому дослідженні ми порівняли банківський, публіцистичний та художній дискурси для вирівнювання спільних та відмінних рис банківських номінацій у структурі номінативного ланцюжка.

Найчастіше вживаною моделлю номінативного ланцюжка у банківському дискурсі є **Adj + Adj + N**, периферійною моделлю - **NAttr + Adj + N**.

*Moreover, the Melnik-Plaut sample consists of **fair small loan** commitment (mean size of \$7.66 million), so that one is left without an understanding of the nature of the **loan small transactions** that account for a large fraction of the total dollar volume of commitments, де номінативний ланцюжок **fair small loan – loan commitment transactions** показано через наступну модель **Adj + Adj + N – NAttr + Adj + N** [4]*

*- In 2006, **Fidelity's sufficient funds** pulled in more new investor money than **they** lost, but the inflow came at less than half of the level of just a few years before, де номінативний ланцюжок commercial **Fidelity's sufficient funds – they** виражений моделлю **NAttr + Adj + N – Pron**. [4]*

Найчастіше вживаною моделлю номінативного ланцюжка у публіцистичному дискурсі є **Adj + N + N** та **Adj + Adj + N**, периферійною моделлю - **Adj + N**.

*- Their current lenders would have to voluntarily reduce the **principal balances of loans**, taking a loss, and borrowers would have to meet strict requirements showing the ability to pay the **new loan**, де номінативний ланцюжок **principal balances of loans – new loan** виражений моделлю **Adj + N + of + N – Adj + N**. [5]*

*- **Washington Mutual** is the **latest financial institution** to go hat in hand to outside investors. Since the sharp downturn in the credit and housing markets last summer, Wall Street giants like Citigroup, Merrill Lynch and UBS have raised tens of billions of dollars, де номінативний ланцюжок **Washington Mutual – latest financial institution** виражений моделлю **Adj + N – Adj + Adj + N** [5].*

*- At its investor day in June 2007, he outlined how the investment bank's platform was built around three key strengths: derivatives – which in 2007 accounted for 52% of CIB revenues; structured or **specialised finance** – it includes asset, energy, commodity, project and export financing, де номінативний ланцюжок **specialised finance – it** виражений моделлю **Adj + N – Pron**. [4]*

З дослідженого матеріалу художнього дискурсу можемо зробити висновок, що найчастіше вживаною моделлю номінативного ланцюжка є **Adj + N**, периферійні моделі - **NAttr + N**, **Num + Num + N** та **Pron + N**.

*- The attempt to inundate the bank would not be limited to merely opening **new accounts**. Those who had already opened **accounts** were now forming lines at tellers' counters, paying in or withdrawing **tiny amounts** at a glacial pace, де номінативний ланцюжок **new accounts – accounts – tiny amounts** виражений моделлю **Adj + N – N – Adj + N**. [6]*

*- If we'd promoted European **currency accounts** ten or even five years ago, some of our customers would have gained from **dollar devaluations** instead of lost. „Only a sophisticated few had the sense to open **Swiss bank accounts** before **the dollar devaluations** cone.” „I've often thought about that,” Edwina said, де номінативний ланцюжок **currency accounts – Swiss bank accounts** виражений моделлю **NAttr + N – N – NAttr + N + N**. [6]*

*- But I believe you should approve **the loan**. „It was all there in the file. A forty-three-year-old pharmaceutical salesman named Gosburne, locally employed, was applying for a **loan of twenty-five thousand dollars**, де номінативний ланцюжок **the loan – It – loan of twenty-five thousand dollars** виражений моделлю **N – Pron – N + Num + Num + N**. [6]*

Узагальнюючи наші спостереження можна зробити **висновок**, що структура номінативного ланцюжка у банківському та публіцистичному дискурсі, наприклад: у банківському дискурсі показана через модель **Adj + Adj + N**, у публіцистичному дискурсі - **NAttr + Adj + N**. Дослідження показало, що відмітність структури номінативного ланцюжка залежить від реєстру та авторської інтенції. Спільне у досліджуваних трьох дискурсах те, що периферію виявлено у двох моделей, одна з яких однакова для трьох досліджуваних дискурсів і має такий вигляд: **Adj + N**, також значно вживаною виявляється модель **NAttr + Adj + N**. З дослідження ми можемо зробити висновок, що вони співпадають тому, що банківські номінації постійно вербалізуються через прикметник та іменник, не зважаючи на дискурс в якому вони функціонують.

Список літератури

1. Колшанский Г. В. Объективная картина мира в познании и языке / Г. В. Колшанский. – М. : Наука, 1990. – 103 с.
2. Коцюба З. Г. Семантична структура номінативних речень англійської та української мов / З. Г. Коцюба // Мовознавство. – 2000. – № 2–3. – С. 56–62.
3. Микитюк І. М. До питання типології вторинних номінацій у структурі художнього тексту // Науковий вісник Чернівецького університету : зб. наук. пр. – Чернівці, 2002. – Вип. 136 : Германська філологія. – С. 89–94.

4. Annual Report 2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.americanbanker.com>. – Назва з екрану.
5. Bank of America Needs \$33.9 Billion [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.wallstreetjournal.com>.
6. Dreiser Th. The Financier / Th. Dreiser [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gutenberg.org>. – Назва з екрану.

УДК 81'2/'44

О.С. Губарева (Харків)

ЗАСОБИ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ФОРМУВАННЯ БІЛІНГВІЗМУ ТА КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ПЕРЕКЛАДАЧІВ

Розглядаються питання формування білінгвізму та комунікативної компетенції перекладачів як професійно необхідних якостей. Висвітлені способи їх інтенсифікації.

Ключові слова: професійна діяльність, комунікативна компетенція, білінгвізм, інтенсифікація навчання.

Рассматриваются вопросы формирования коммуникативной компетенции и билингвизма как профессионально необходимых качеств. Освещены способы их интенсификации.

Ключевые слова: профессиональная деятельность, коммуникативная компетенция, билингвизм, интенсификация формирования.

The article deals with the problems of communicative competence and bilingualism as important professional qualities and the ways of their formation intensification.

Key words: professional activity, communicative competence, bilingualism, intensification, developing.

Метою даної публікації є вивчення необхідних професійних якостей перекладача. **Задача** полягає в визначенні способів інтенсифікації формування комунікативної компетенції та білінгвізму як важливих професійних якостей перекладача. **Об'єкт дослідження** становить комунікативна компетенція та продуктивний білінгвізм перекладачів. **Предмет** – способи інтенсифікації формування комунікативної компетенції та продуктивного білінгвізму перекладачів. **Результати дослідження** будуть використані при подальшому вивченні проблеми формування білінгвізму та комунікативної компетенції перекладачів із метою успішного оволодіння професією.

Останнім часом з'явився ряд дисертацій, наукових статей і розвідок, пов'язаних із терміном „професіоналізація”. Проблема формування необхідних професійних якостей відповідно до виду професійної діяльності розглядалася багатьма вітчизняними науковцями, такими як О.М. Бандурка, С.П. Бочарова, О.В. Землянська. Професійні якості, які мають бути в кожного високо компетентного фахівця, визначаються професіограмами, розробка яких покликана забезпечити якомога вищу якість виконання професійних завдань. Професіограма – це детальний опис будь-якої професії через виявлення її функціональної структури, а також систему вимог, які висуваються до фахівця з метою успішного оволодіння професією та якісної реалізації завдань. Якостями, необхідними для високопрофесійного виконання перекладацької діяльності, вважаються комунікативна компетенція та високий рівень сформованості білінгвізму.

Практична реалізація цієї проблеми пов'язана з необхідністю навчити майбутніх фахівців спостерігати за фактами мови та бачити їх закономірності, застосовувати навички та вміння, набуті при оволодінні рідною мовою, в процесі оволодіння іноземною мовою з урахуванням культури країни, мова якої вивчається. Т.О. Фесенко стверджує, що перекладачу відводиться роль не вербального транслятора, а інтерпретатора смислового коду, закладеного у вихідному тексті. Вербальний код для представників різних лінгвокультурних спільнот ще не слугує гарантією розуміння тексту. Перекладач завжди стоїть перед проблемою сприйняття та обробки чужого ментального простору, оскільки у перекладеному тексті він висловлює не власні думки, а лише вербалізує ідеї, сформульовані автором оригіналу.

Термін „комунікативна компетенція” вперше згадується науковцями в значенні застосування іноземної мови та її вивчення в 1970 роках (*Habermas 1970; Hymes, 1971; Jakobovits, 1970; Savignon, 1971*) та розглядається як психолінгвістичне та соціокультурне навчання іноземної